

Naročnina: doma na sküpní naslov mesečno 2 D., na posameznoga 2 Din. 50 par.

V inozemstvo mesečno 6 Din. Z M. Listom, M. Ogracekom i kalendarom letno 100 Din.

Plačati se mora bar mesečno naprej.

Štev. položnice 11806.

Rokopisi se ne vračajo.

NOVI SLOVENSKE KRAJINE

Vredništvo v D. Lendavi
hš. 67, uprava v Črensov-

oglasí do 10 recí o
više vsaka reč 1 D. 50 p,
i oglasna taksa posebi.
Popúst po dogovori.

Živeo kralj Peter II.

Rojstni den našega mladoga kralja Petra II. je vsa država kar najlepše proslavila. Po vseh vekših mestih, gde je tudi mnogo vojaštva, so se vršile velke vojaške parade, k šterim se je družilo civilno občinstvo, kak gledalec, s srcom punim navdušenja za mladoga, dvanaestletnega kralja. Tudi naša krajina je te den pokazala, kak zna ljubiti svojega yrhovnoga državnoga voditelja. V njem, v kraljevski osebi gledamo največjo oblast, šteroj se mora vsakši državlan pokoravati, če ščemo složno živeti v državi, kak edna velka družina. Posebno pa mi, ki tvorimo severno mejo države, se zavedamo, da je jedino v složnosti vseh državlanov, štere predstavnik je kralj, naša moč, naša srečna bodočnost. Našemi mladomi kralji, šteromi je razbojniška roka vničila dragoga njemi očo, tembole izpovedamo svojo vernost i lübezen. Naj ga Bog ohrani i vodi na zemelsko srečo i večno zveličanje vseh državlanov. Živeo kralj Peter II.

Najprle delo, potom čast.

V zadnjem časi so naročniki Novin večkrat čteli kaj od našega dijaštva, posebno ešče od naši akademikov pa tudi bogoslovcev. Vsakši je po člankaj v Novinaj teliko spoznao, da so se tudi tisti naši dijaki, šteri vsi o sebi trdijo, da so krščanskoga mišljenja i majo tudi volo živeti po navukaj katoliške cerkve, razdelili nikak na dva tabora. Edni so mišljenja, da se vsi, kelko nas je dobromislečih i šteri smo pripravljeni delati za dobro našega ljudstva zberemo okoli naših starejših domačih voditelov i okoli naših domačih listov i nato z združenimi močmi, pomagajoč eden drugomi z delom i dobrimi tanači, poštvajajo naše ljudstvo, našo krajino, naše domače posebnosti i poštvajajo naše dozdašnje zaslužne može delamo za dobro naše krajine i našega ljudstva.

Ništerni drugi dijaki so pa mišljenja, da je to, ka smo mi dozda napravili, malo vredno i da trebe vse inači delati. Naše liste, štere smo si z velikimi težavami ustanovili i je sami zdržavali s svojimi žüli skoz vse vihere, trebe odpraviti. Mesto nij naj se čtejo samo „kranjski“, kak pri nas pravijo.

Mi priznavamo, da bi naši listi i naše Novine mogle še bogše biti. Mi priznavamo, da so naši starejši voditelji ne popuni svetniki, brez vsej napak, zato, ka ma vsakši človek svoje napake. Priznavamo pa tudi, da so naši listi i naši starejši voditelji nam vsem i našoj krajini ogromno dobroga včinoli i to lahko pred vsem svetom mirne düše pokažemo i nas za vse to nej trbej sram biti.

Lehko bi pa pri nas ešče bogše bilo, če bi ništerni mladi lüdje malo več delali pa malo menje blatili po sveti okoli nas, naše liste i našo krajino. Gda šteri tej mladi najmenje telko brezplačni prošenj napiše za naše siromake i telko pet raztrga za naše ljudstvo kak naš voditeo Klekl, te bo meo pravico gučati tudi od toga, ka so g. Klekl kaj ne prav napravili, ali pa nej mogli napraviti, prve pa nej.

Tudi od našega poslanca dr. Klara so ništerni tej mladi znali gučati, da je prej proti volí dr. Korošca šo v volitve i da zatogavolo mora zdaj nekaj drugi gratati poslanec.

K tomi samo telko pripomnimo: Naš dr. Klar je šo v volitve na soglasno prigovarjanje i prošnje našega ljudstva i na prigovarjanje vodilnih oseb iz najbližnjih vrst dr. Korošca. Dr. Klara je njegov stopaj v politiko vnogo koštao i ma od toga samovelko škodo v svojoj privatnoj praksi. Včino je pa te stopaj samo iz lübezni do našega

Siromaštvo i Cerkev.

Lüdje se delijo v dva tabora. Edni se zbirajo pod zastavov Kristušovoy, štero nosi naša mati sv. Cerkev, drugi se zbirajo v protivnom tabori pod zastavov antikrista, ki jo nosijo brezverci, svobodomiselnici, framazoni, boljševiki. Vsikdar vekši prepad je med obema taboroma. Pod Kristušovoy zastavov se zbirajo dobri katoličani, šteri so spoznali, da je rešitev za svet samo v veri v pravoga Boga. Tej se vsikdar bole tesno družijo okoli svojih voditelov dühovnikov i škofov pod skupnim vodstvom sv. oče. Je to mogočna fronta, štere vse sile sveta ne bodo mogle zrúšiti. Naj se šče samo bole vtrdijo v pravom katoličanskem življenji. — Proti toj katoličanski fronti pa zbira svoje sile antikrist. Tudi tej se iščejo po celom sveti, se družijo, da bi v skupnosti njihova moč bila močnejša. Po celom sveti si iščejo lüdi, ki bi bili njuvoga mišljenja. Tudi med nami so takši vucje, ki se zaednok šče skrivlejo v ovčjo oblačilo, ar znajo, da nas zaednok ešče ne bi mogli zvoditi, če bi se pokazali v svojoj pravoj komunističnoj farbi. — Za podporo njuvi navukov jim jako dobro služí denešnja stiska, štero znajo sijajno uporablati proti Kristuší, proti Cerkvi. Vüpaajo si celo trditi, da je Cerkev kriva, da je denešnji takša stiska, da nemamo penez, da ne moremo odati svojih stvari, da stradamo i. t. d., tomi da je Cerkev kriva. To pa zato, ka Cerkev drži s tistimi bogataši, kapitalisti, ki so vse peneze z nas siromakov penceali i zato nam zdaj tak težko ide. I te svoj navuk znajo tako lepo tumačiti, da se jim vnogi, ki ne vejo misliti, püstijo zgrabiti v njüve navuke i na Cerkev, to najbolšo našo mater, pomali začnejo gledati po strani s čemernim okom.

Istina je, da je kapitalizem porgrmado od siromakov ešče tiste peneze, ki jih je siromak meo. Tak gda se listje grmadi v šumi i nastane velki küp, so postali bogati nešterni, večina

pa je prišla do roba propada. To je najprle varala Cerkev sama i je tudi sama prva zdignola glas proti kapitalistom, nikdar ga pa ne podpirala; ar ga po Kristušovom navuki nikak podpirati nemre. Kapitalizem ide za tem, da sebi spravi kak največ bogastva, četüdi milijonov drugih pri tom zgübi vsakdenešnji krüh. Kristušov navuk pa, ki ga vči sv. Cerkev, ma krščansko lübezen za svoje srce.

Lübi svojega bližnjega kak samoga sebe, to je glavna i največša zapoved vsega Kristušovoga navuka. To je Cerkev tudi vsikdar včila i povdarjala. Nikak je teda ne držala i ne mogla držati s kapitalisti proti siromakom. Šteri se od teh antikristušovij priganjačov dajo zapelati, pokažejo, da ne poznajo božega navuka od bratske lübezi.

Zdajšnji papa Pij XI. je sam odločno obsodo kapitaliste, četüdi so po imeni katoličani. V svojoj okrožnici „Quadragesimo anno“ pravi: „Zaistino je žalostno, da so bili i so šče, ki se držijo za katoličane, a se komaj spominjajo tiste zvišene zapovedi pravičnosti i lübezni, ki nam ne zapovedava samo davati vsakšemi, ka je njegovoga, nego tudi pomagati potrebnim bratom kak samomi Gospodi Kristuší, i ka je hüjše, ki se ne bojijo iz poželenja po dobički pritiskati delavce. Ja, so celo takši, ki celo zlorabijo vero samo i probajo z njenim imenom pokriti svoje krivice... Njuvoga ravnanja ne bomo nikdar henjali resno obsojati. Oni so najmre krivi, da se je moglo, četüdi neupravičeno, o Cerkvi misliti i da se njoj v oči meče, kak da se zavzema za bogate, a ne briga za težave i potrebe tistih, ki so takrekoč oropani naravne dediščine“ (An. 126.)

Cerkev je vsikdar včila, da je delavec vreden svojega plačila, da vsakši gospodar mora dati svojim hlapcom i svojim delavcom telko plačila, kelko so ga po božoj pravici zaslužili. I je vsikdar karala tiste gospo-

dare i fabrikante, ki so delavcom menše plače davali samo zato, da bi njim več ostalo. Takše skopače, četüdi so se držali za katoličane, je Cerkev po Kristušovom navuki tak karala i obsodila, kak kara ropare, cigane ali nečistnike po Kristušovom navuki, pa četüdi se tej grešniki držijo za katoličane.

Vnogi, tudi vučeni lüdje najmre nikak ne morejo ločiti katoliškoga navuka od spunjavanja teh navukov. Drugo je navuk i drugo je življenje. Navuk je eden, Kristušov, šteroga srce je bratska lübezen, živijo pa vnogi ravnoinači, kak te navuk zapovedava. Zato je ne kriv navuk i tisti, ki te navuk glasi, če nešterni lüdje ne živijo po tom navuki. Te de po takšem tudi Cerkev kriva, da so nečistniki. Nekak bi ti pravo: „ti šče tudi verješ, ka Cerkev vči? Vidiš toga nečistnika, kak grdo živi, pa je katoličan! Cerkev, ki ma takše grešnike za svoje kotrige, ne vči prav?“ Boš njemi vervao? i zavreš Cerkev i več ne boš vervao? To bi bilo nespametno. Cerkev je ravno tista svetlost, ki kaže pot, samo da se vnoge njene kotrige te poti neščejo držati.

Če bi se vsi katoličani držali Kristušovoga navuka, pa ne bi bilo niti ednoga siromaka med nami. Vsi bi meli vednako po zapovedi: „lübi bližnjega, kak samoga sebe.“ Kak vse inačiše življenje bi bilo na sveti. Ar pa ne poštvajemo njenih navukov, smo prišli se, gde se zdaj nahajamo, v silno stisko. Iz toga ravno vidimo, kak dobra vučitelica nam je sv. Cerkev i kak dobra mati, ki nas šče očuvati vseh zavol. Samo bogati jo moramo i živeti moramo po njenih navukih, ne samo poslušati jo.

Zato ne verjimo tistim, ki natihoma šuntajo proti Cerkvi i pri tom škrablejo po nevolaj, v šterij se zdaj nahajamo. Ne je kriva toga Cerkev, nego takši lüdje, kak so ravno tej ki šuntajo proti Cerkvi, ki ne hodijo k meši, ki svojih verskih düžnosti ne spunjavajo.

Bodimo pametni!

venstva i jugoslovanstva niti senjalo nej i smo ostali Slovenci i Jugoslavlani tudi zdaj, gda gladüjemo i ne vživamo nikši državni podpor. Vnogi zmed tej je pa Slovenec i Jugoslovan samo tak dugo, dokeč vživa kakšo mastno državno podporo i dokeč lahko nad nami kraljuje, če pa to mine, te je pa zmožen v kakšoj drugoj državi največše zamazanosti proti nam delati. Takši istinski zgledov bi lahko nikelko zapisali.

Drügi bi radi živeli na račun naše nespameti.

Ništerni pa že ves čas, kak je Jugoslavija, računajo, da je v našoj krajini ešče itak telko nespametni lüdi, da bi lahko na račun naši nespametnjakov velki i bogati gratali. Eden takši mali modrijaš i velki manjak je ednomi našemi gospodi pripovedavao, da on lahko v našoj krajini grata, ka on šče. Naši lüdje da so prej tak nori,

pa dobroga srca i nesebični: Morali bodete ljudstvi vnogo dobroga napraviti i za vse tiste nikše plačilo zahtevati. Te vas bo ljudstvo rado melo i samo zvolilo za svoje vučitele i voditele.

Mladi lüdje, zdaj se včite, pa bodite pošteni. Delajte za naše ljudstvo, pa gda pride čas, bodite vučitelji i pomočniki našemi ljudstvi i šteri so najbogši, tistoga vsi vküp zyolimo za voditelja. Najprle se pa navčimo poštvati to, ka je naše pa ka je dobro, pa ne zaničavlimo pred drugimi sami sebe, da bi iz toga kakše haske potegnoli. Mladi lajik.

da če de njim kaj pametnoga i istinskoga pripovedavao, ga nedo poslušali i njemi nedo vervali. Če de njim pa kak najbole kaj noroga lagao, te do njemi vse vervali pa vsi leteli za njim i lahko z njimi napravi, ka šče. Te modrijaš i manjak je dale pripovedavao, da prej on lahko dnes gori stopi, pa de našim lüdem pripovedavao, da je za nas i našo krajino ešče najbogše, či se mi izjavimo za Ameriko. Nas te Amerika pod sebe vzame, dače nam več nikše nede trbelo plačivati, delati nam več tudi nede trbelo, zato, ka bo dolarov vsešerom telko kak listja i naši lüdje do prej njemi vse vervali pa leteli za njim pa se vsi včasi izjavijo za njega i za Ameriko. Če bi pa prej našim lüdem pripovedavao, da smo mi Slovenci, čiravno mali, nego med svetom itak jako poštvani, delaven, čisti i pošteni narod, da nas Slovence v Jugoslaviji vsešerom visoko cenijo i da če bomo znali vküp držati i pametni biti, se nam bo znalo v našoj državi ešče naravnost jako dobro goditi, te prej pri naši lüdejnikaj ne opravi.

Mogoče, da ma te modrijaš pa manjak kaj prav. Takši manjaki majo dosta časa naše lüdi kaj preresavati. Povedati pa moramo, da je naše ljudstvo že tudi politično jako zrelo i se ne da več voditi od različni kričočov. Žao nam je pa za vsakšega, šteri ešče dnesden verje tistim lüdem, šteri se med našim ljudstvom vsigdar samo te prikažüjejo, gda se kakše volitve približavlejo.

Ne davajmo vsakšemi svoje kože.

Naš voditeo, notrašnji minister dr. Korošec, je jako pametno včino, gda je dao državljanom svobodo, da lahko povejo, ka je najbolje teži. Šest let je ljudstvo ne smelo gučati od svoji nevol. I čiravno je ešče nikaj nej dosta bogše gratalo, človeki je li malo ležej, či se konči smej komi malo potožiti. Iz te sloboščine bi pa dnes že palig vnogi radi na račun naše nezvucenosti za sebe dobičke spravili.

Bodimo pametni! Škoda je vsakega našega človeka, šteri se da preslepiti od ljudi, šteri so za nas nikdar nej meli srca nego iščejo samo to, kak bi iz naših žulov sebi dobičke skovali. Ali je pametno, da se ništerni naši ljudje dajo zapelavati i poslušajo ednoga Horvata Pavleka iz Bratonec, šteri v političnom življenji nindri nikaj ne pomeni, šteri je že pri vsej mogoči strankaj iskao srečo za sebe, za naše ljudstvo i našo krajino ešče nikdar nindri nikaj nej dobroga napravo, zdaj pa lüdem obečavle nikši Mačkov hrvački paradizom, šteroga naši ljudje nikdar ne koštajo, kak Horvatje nej, zato ka takšega paradizoma nikdinega. Prvi sad, šteroga nam je prineso Mačkov paradizom, je krv ništerni naši ljudi, štero so po nepotrebnom okoli Lotmerka točili. Za takše norije samo nespameten človek svojo kožo nosi, da drugi luknje v'no dela.

Mi mammo hrvačko ljudstvo radi, zato ka je to ljudstvo že preveč dosta pretrpelo zavolo svoji nesposobni voditelov. Vupamo se pa, da se hrvatskomi ljudstvi že posreči ednok, da dobi dobre i prave voditele, šteri je bodo znali pravilno voditi k bogšemi življenji. Mi se pa v dnešnjoj nevoli brigajmo v prvom redi sami za sebe i podpirajmo i se združujmo okoli svoji domači slovenski voditelov, za štere znamo, da so pošteni, nesebični i sposobni možje. Sreča i dobro za nas je, da so naši ljudje že sami telko zreli i dobro znajo, da je Maček sam povedao, da Slovenija njega nikaj ne briga, zato ka doma na hrvatskom ma zadosta nevol. Potem za Mačka na svojo roko delajo pri nas ništerni ljudje, šteri pri nas nikaj ne pomenijo i šteri mislijo, da je pri nas resan telko nespametni ljudi, da bi oni na račun tej naši nespametnjakov za sebe ešče lahko kakši dobiček skovali.

NEDELA.

Iščite najprle bože kraljestvo i njegove pravice i vse to se vam bo navrglo, aleluja. Molimo. Varji svojo Cerkev s trajnov milostjov, prosimo, Gospod; i ker mrtni človek brez tebe prepada, ga s svojov pomočjov vsikdar odteguj od škodliivi styari i vodi k zveličavnim.

Štirinajsta nedela po risalaj.

Evangelium sv. Mataja VI.

Vu onom vremeni: Pravo je Jezus Vučenikom svojim: Nišče ne more dvema Gospodoma služiti: ar ali ednoga bode odürjavao, i toga drugoga lübo; ali de ednoga trpo, i toga drugoga zavrže. Nemrete Bogi služiti, i mammoni. Zato velim vam: ne skrbte se za dūšo vašo, ka bote jeli; niti za tejšo vašo, ka te oblačili. Nejlj je dūša več od jejstvine, i tejšo od oprave? zglednite se na flice nebeske, ar ne sejajo, niti ne ženjajo, niti ne spraylajo vu skegnje; i Oča vaš nebeski nje hrani. Nejlj ste vi več od njih vrednej? Što pa med vami misleči more pridati k visokosti svojoj eden lakēt? I za opravo ka se skrbite? gledajte polske lilije, kakda rastejo; ne delajo, niti ne predejo. Velim pa vam: ka je niti Šalomon vu diki svojoj nej bio tak odenjeni, kak eden med etimi. Či da polsko travo, štera dnes jeste, i vütro se v peč vrže, Bog tak opravlja: o keliko bole vas male vere? Ne bojte zato skrbliivi govoreči: ka bomo jeli, ali ka bomo pili, ali skim bomo se odejvali? ar eta vsa poganje iščejo. Ar zna Oča vaš, ka eta vsa potrebujete. Iščite zato prvo Kraljestvo Bože, i pravico njegovoj; i eta vsa se vam pridajo.

*

Berilo iz pisma svetoga apostola Pavla Galačanom: „Bratje! Po dūhi živite i ne dvorite poželenji mesa. Zakaj meso poželi proti dūhi, dūh pa proti mesu; teva dva sta si najpre med sebov protivna, da ne delate toga, ka bi šteli. Če se pa date voditi od dūha, ste ne pod postavov. Očivesna so pa dela mesa i takša so: nečistüvanje, nesramnost, razvüzdanost, maliküvanje, compranje, sovraštvo, zdražba, hamičnost, čemerovje, kreganje, svaja, ločine, nevošččnost, vmori, pijančüvanje, lakomnost i ka je tomi podobnoga. Od toga vam napovedavam, kak sem napovedao, da

Razgled po katoličanskem sveti.

Kitajska državna palača je 9. julija sprijala v svoje prostore apostolskoga delegata (papovoga poslanca) na slavnostno večerjo. Pripravo jo je general Jeusišan. Večerja je bila isti den, isto vöro, gda sta bila pred 35 leti vmorjeniva dva katoličanskiva škofa, vnogo dūhovščine i katoliški vernikov. Na prostori, gde je komaj pred 35 leti tekla nedužna katoličanska krv, je najvišji papov zastopnik na večerji i pozove ga sam vojaški guverner, ki je eden najznamenitejših generalov na Kitajskom. — Tak se časi spreminjajo.

Razstava katoličanskoga časopisa s celoga sveta se bo vršila kleti v Vatikani. Prikazan bo tisk od leta 1792, gda je bio tiskani prvi papir.

Najdragša kniga na sveti je židovsko sv. pismo, ki so ga že leta 1512. bogati Židovje šteli kúpiti od pape Julija II. za telko zlata, keliko kniga vaga. To sv. pismo je šče zdaj v Vatikani v papovoj knižnici i je žmetno tak, da ga trije komaj nesejo. Vaga 325 fúntov. Židovje bi teda v našij penezaj morali dati 7,650.000 Din za njega. A dnes je šče več vredno, ar je starejšje.

Takše voditele da bi meli, kak je Gil Robles, voditeo katoličanskih Špancov, star 36 let. Šolao se je v Müncheni, v Belgiji, na Francoskom, na Dunaji i na Angleškom. Gda se je povrno v domovino i vido, kak propada versko življenje, je začno zbirati okoli sebe mladino, ki je bila puna lübezni do naroda. Po revoluciji je razširo prvi oziv „Ka ščemo?“ — „Nikaj drugoga, kak da pokristjanimo javno življenje. Španija je katoličanska, a ne več krščanska. Najbole nam je škodila mlačnost i krivo mišljenje, da je Španija katoličanska. Naslanjali smo se na odredbo v Ustavi, po šteroj je katoliška vera, vera države i naroda i pod varstvom te določbe smo dremali. Po kasarnaj so vojaki vsakšo nedelo bili pri sv. meši, a potom so šče naprej preklinjali. Naši varaški ljudje so trumoma hodili ob nedelaj k sv. meši, a nato čteli brezverske časopise, ki so zastruplali narod i vničavali vero... Pod službe-

nim katoličanstvom so svobodomisleci zasedli vsa važna mesta v državnoj upravi i v javnom življenji i dobili mladino v svoje roke; med tem so pa katoličani dale dremali v osvedočenji, da je Španija katoliška i da takša tüdi ostane. Tomi mora biti konec! Terjamo natančnoga odgovora: „Što je katoličan — i što ne!“

Ob drugoj priliki je povedao: „Mi, ki smo očuvali vero v moč našega naroda, mi, ki smo odrasli v pravoj demokraciji, ki smo den na den v živov zvezi z narodom i razmimo njegove potreboče i mo njemi znali tüdi pomagati, mi se ne bojimo bodočnosti, ar znamo, da bo narod z nami!“ (Iz Bogoljub-a).

Krščanska država. Portugalski poslanik pri Vatikani je povedao, da šče vlada na Portugalskom skupno s Cerkvov delati i postavodajo tak vrediti, da bo vsa država zaistino krščanska. Prvi korak k tomi je že včinjeni s tem, da so vse skrivne družbe, med njimi tüdi framasonska, prepovedane. Tak je framasonstvo do zdaj prepovedano v Italiji, na Vogrskom, v Nemčiji i zdaj na Portugalskom.

Vretine dūhovne küge so odkrili v Nemčiji. Do zadnjega časa je okoli 150 tiskarn jayno i skrivoma tiskalo grdo, zamazano, nesramno čtenje i ga po knjigaj, knigicaj i časopisaj širilo po nešetitj trgovinaj i trafikaj med nemškim narodom. Tak se je dognalo, da je v Nemčiji štiri i pol milijarde takših zamazani knjig razširjenih. Ne dugo se je pri nekšoj sođnoj razpravi dognalo, da je nekši trgovec vsakši den zaslužo 800 mark (15.000 Din) za nesramne karte samo. Drugomi so dokazali, da je pri odavanji lista o spolnosti zaslužo na mesec 37.000 državni mark. — Iz toga vidimo, kak ljudje naravnoč požirajo kakše nesramne knige i časopise, zato se pa ne čüdimo, če se po sveti pokvarjenost širi kak povoden i če se naša mladina, ki vsikdar bole sili v svet, tüdi vsikdar bole potapla v razvüzdanosti. Proti tomi se lahko borimo samo tak, če mi katoličani pa tak širimo svoj katoličanski tisk i samo toga kúpujemo i čtmo.

Politični pregled.

Na rojstni den našega mladoga krala Petra II. so se po vsoj državi vršile cerkvene slovesnosti, šterim so prisostvüvali civilne i vojaške oblasti. Posebno v naših velikih mestih, kakti v Beogradi, v Zagrebi, v Ljubljani so se vršile velke slovesnosti.

Abesinija i Italija. Preminoči tјeden je Zveza narodov doživela velko stisko. Abesinski zastopnik je ostre reči povedao na Italijo, tak, da se je italijanski baron Aloisi zdigno i razburkan zapüsto dvorano. Vse je bilo na nogaj, po hodnikaj je nastanola zmešnjava. Vsakši se je pitao, ka se zgodilo, ka bode. Pa venda ja ne bojna? Drugi den pa se je zvalo poseben

šteri takše reči začínjajo, ne bodo herballi božega kraljestva. Sad dūha pa je: lübezen, veselje, mir, potrpežljivost, blagost, dobrotlivost, vernost, krotkost, zdržnost. Proti takšim sado- vom nega postave. Šteri so pa Kristušovi, so meso s strastmi i poželenjom vred križali.

Apostol Paveo govori od dveh neprijatelov: meso i dūh. Oba sta združjeniva v človeka. Ne obinjavleta se, ne lübita se, nego sta si v največšem neprijateljstvu. Eden se bori proti drugomi. Šteri je močnejši, tisti da človeki pravo lice. Če je pri človeki močnejše telo, tak da je dūh rob tela, je sad toga človeka: nečistüvanje, nesramnost, razvüzdanost, sovraštvo, pijančüvanje itd., kak lepo pove apostol sam. Če pa pri človeki dūh zapovedava, so njegov sad tak lepe rožice, da so samomi Bogi drage: lübezen, veselje, mir, dobrotlivost, krotkost itd, kak tüdi apostol sam pove.

Pa tüdi, če apostolovih reči ne bi poznao, sam lahko previdiš, gda s človekom vküp prideš, ka pri njem gospoduje: ali meso ali dūh. Če meso, ti postane nekam tesno pri srci,

odbor, v šterom so zastopani zastopniki Anglije, Francije, Španije, Poljske i Turčije. Tej naj bi najšli pot, po šteroj bi se z lepa pomirile Abesinija i Italija.

Abesinska vlada je med tem dala proglas za splošno mobilizacijo, to je, da se vsa vojska pripravi na bojno.

Predsedik naše vlade se je povrno iz Pariza. Izjavo je, da je zadovolen z uspehi, ki jih je dosego v Franciji. Obe državi, naša i francoska sta v velkom prijateljstvu, zato njima ne težko, da v vsej zadevaj, ki so skupne obema državamä, vküp držita i soglašata.

bojiš se ga, njegov pogled je nekam divji, na pou zverinski. Najraj se ga ogneš. Kem bole si dūhoven, bole opaziš njegovo mesenost. Če pa si sam pod gospodstvom mesa, spoj nikaj ne opaziš. Najšla sta se dva podobniva, ki vküp pašeta.

Srečaš pa človeka podūhovlenoga, si srečao sprotolešnje sunce, pri šterom se segreješ, če ti je mrzlo, potolažiš če si žalosten, pomiriš, če si razdvojen, obüpan. Vsakša njegova reč je topla, lübezni puna, kak balzam na pekočo rano. Kem bole je meso podvrženo dūhi, bole te vleče k sebi. Čütiš, tak da bi s svetnikom govorio. Spoštüješ ga i ne pozabiš ga. Ob težkoj vöri se spomniš ga.

Kak svetlo je življenje takšega podūhovlenoga. Zvišeno nad vse zemelsko. — Kak kmično pa mesenoga. V blati se kota, nesrečni. — Med obema se bije boj, i le po krvavom boji pride do zmage dūh.

Te tјeden bom molo, trpo i delao vse: naj Slovensko krajino lübijjo njeni šolani sinovje i njene šolane hčeri.

Bodi apostol.

V našem sosednom Medjimurji hodijo mladi zagrebški nadškoof dr. Stepinac po firmi. Že 10 let je ne bilo firme v Medjimurji. Firma se vrši kak po navadi. Nekaj pa je vredno, da zvedi tüdi naše lüstvo.

Z nadškoofom hodi tüdi eden gospod laik (civilist). Star je kakših 40 let. Bio je prle v vojaškoj službi. Kak major je včio v vojaškoj šoli mlade oficire. Pa je zapüsto vojaški stan, ar je v njem ne najšeo sreče, kak je sam pravo. Začeo se je zanimati za katoliško akcijo i zdaj je predsednik društva „Karitas“ (krščanska lübezen) za vso zagrebško škofijo.

Zdaj hodi z nadškoofom, gde je firma i vsešiom drži govore (po dva ali tri) pred cerkvov i v cerkvi. Govori od kat. akcije. Eden govor, ki ga je držao odvečara po večerničaj sem sam poslušao. Naj ga na kratko povem.

V začetki se lüstvi opravičo, zakaj govori v cerkvi on kak ne dūhovnik (laik.) Od nadškofa ma za to dovoljenje. Potom pa omeni nekaj zgledov iz svetoga pisma, da je tüdi naš gospod Jezus meo poleg dvanajsterih apostolov tüdi druge vučence, ki jih je potrebuao v svojoj službi. Tak tüdi zdaj potrebüjejo dūhovniki pomočnike v svojem dūšnom pastirstvi, ar sami ne morejo vsega opravlati. Tej pomočniki apostoli morajo biti laiki sami, dobri verniki. Oni idejo med mlačne vernike i jih vodijo k sunci — sv. hoštiji, gde se segrejejo i navdüşijo za gorečnejše versko življenje.

Kak to napravijo? Če je v fari kakše versko društvo, da idejo do tistih, šteri so šče ne v tom društvi i jih pripelajo notri. Tak n. pr. če je v fari Marijina družba, idejo Marijini družbeniki do tistih dečkov, šteri so šče ne družbeniki i je pomali nagučijo, da tüdi začnejo hoditi k navukom. Dekle pa pali med deklami takšo apostolsko službo vršijo, ženske med ženskami, moški med moškimi. Cio tomi deli je, kak bi mlačne dūše, ki so mogoče že zablodile na grešne poti, pripelali nazaj k Jezusi.

Kakši pa mora biti te, ki šče med svojimi znanci vršiti to apostolsko službo?

Sam mora dati najlepši zgled. To je prvo. Pun Kristušovoga dūha mora biti. Te dūh se mora na njem poznati na prvi pogled. Z vsakšim mora govoriti prijazno, lübeznivo. Vsikdar samo to gledati, kak bi bližnjega pripelao k Jezusi. Če n. pr. goreča dekla v domačoj hiši šče svoje domače navdüşiti za pravo versko življenje, naj bo sama pri hiši najbole

Reformacija in stiki Slovencev na obeh straneh Mure.

Pod tem naslovom je pred kratkim priobčil v dveh številkah „Slovenca“ (št. 189 in 190) naš rojak akademik Jože Maučec, daljši članek o medsebojnih stikih Slovencev tostran in onostran Mure za časa reformacije.

O medsebojnih stikih Slovencev na obeh straneh Mure se je že večkrat pisalo, posebno zadnje čase: M. Kokolj, in V. Novak v „Sloveniji“, „Jutro“ parkrat. In tüdi v Zborniku Slovenske krajine zelo povdarjata te medsebojne stike posebno dr. M. Slavič in V. Novak; ne brez vzroka. —

Maučecov članek nam govori o važnih in zanimivih medsebojnih stikih, ki so jih imeli prekmurski luterani s kranjskimi in štajerskimi v 16. in 17. stoletju ter o vzrokih, zakaj so se ohranili evangeličani do današnjega dne v Slovenski krajini.

Ostale slovenske dežele so delile usodo avstrijskih dežel, dočim je Slovenija krajina kot del ogerskega kraljestva živela posebno življenje. Prekmurski Slovenci so živeli pod vladom madjarskih velikašev, ki so imeli večjo oblast in moč, kot pa velikaši na ostalem Slovenskem. „In ravno v tej absolutistični moči in oblasti madjarskega plemstva v Slovenski krajini tiči glavni vzrok, da smo v dobi reformacije in rekatolizacije imeli prekmurski Slovenci tesne stike z ostalimi Slovenci“.

friška. Naj bo krotka i niednomi, ne brati, ne sestri ne pove žaone reči, če ravno jo včasih kaj zbadajo. Naj podvori vsakšemi, ka vidi, da je potrebno; naj da vodo za roke, če jo šteri potrebuje, naj jo vō odnese, če jo več ne potrebuje, naj njemi pontūdi kupico vode, naj njemi gvant operi, gvant zašije, punčule s puca i. t. d. Sto i sto prilik ma, da je pri hiši vsakšemi na roko. Pa to taki i z veseljom, s pesmov na vūstaj. Na te način si pridobi srca domačij. Vsi jo bodo radi meli.

Gda pa jo ednok radi majo, naj začne prigovarjati, da bi šli zdaj k meši, zdaj k spovedi i tak pomali dosegne, da nekda mlačni postanejo goreči.

Poleg lastnoga zgleda je potrebna molitev. Moliti moramo za tiste, ki jih ščemo na pravo pot spraviti. Moliti zavūpno i nepretrgano vsakši den nekaj.

K molitvam moramo prikapčiti svoja zatajūvanja, premagūvanja samoga sebe. Ta zatajūvanja darūjmo Bogi za tiste, ki jih ščemo rešiti.

Poskrbimo tūdi, da bo pri vsakšoj krščanskoj hiši dobro katoličansko čtenje, novine, pobožni listi i knjige. To je glavno. Čtimo samo takše liste i knjige, štere višesnja cerkvena oblast potrdi i jih priporoča. Ar se vnogo slabih, brezverskih novin i knjig štampa i širi med lūdmī. To pa je strup za dūše.

Gospod govornik je povedao zgled edne takše apoštolske dekle. Bilo je pri hiši več kotrig. Brat od te dekle je bio brezverec. Ne je molo, ne hodo v cerkev, šinfao dūhcvnike, celo Bogi ne dao mira. Bio je oženjeni. Pa tūdi žena ne bila prava i deca bi takša bila. Pa ta goreča dekla, njegova sestra začne pri deci. Lepo jih vči moliti, redno moli, večkrat ide z njim v cerkev, vči jih, kak morajo ateka i mamō radi meti, za nje moliti.

Tak je deco lepo včila i deca jo je nad vse rada mela. To je varala mati od dece, njena nevesta, i se njoj je dopadnolo, ka tak skrbi za njeno deco. Zdaj se ta dekla približa materi samoj. Začne z lepa zdaj nekaj i drūgoč nekaj. Vsikdar več od pravoga verskoga življenja. Mater, nevesto svojo je hitro dobila.

Zdaj se je lotila brata samoga. Tū pa je na bole trda tla zadela. Nikaj je ne pomagalo prigovarjanje, naj ide k spovedi i v cerkev. Brat je od toga ne dao čūti. A sestra ne henja. Molitve podvoji i gorečnost ravnotak. Nazadnje se njoj le posreči brata pregučati, da je začno katoličanske novine četeti, pomali pobožne liste. Potom je šou v cerkev i nazadnje se je spovedao. I od tistoga časa naprej nikaj drūgo ne iskao, kak samo Jezusa i to, kak bi popravo vse to, ka je prle gučao proti cerkvi i proti Bogi.

Ker so smeli protestanti pri nas v Slovenski krajini še naprej živeli v novi veri, so k nam prihajali protestanti iz ostalih slovenskih dežel.

Madjarski protestantski plemiči so namreč v dunajskem miru (6. avg. 1606) dosegli zakonito priznanje protestantov obeh veroizpovedi. In dočim je Ferdinand v Avstriji proglasil obljube svojega očeta Karla za neveljavne in je začel brezobzirno zatirati protestantizem, so protestantski velikaši na Madjarskem uspešno branili pravice, katere jim je dal dunajski mir. Tako je imel protestantizem na madjarskem ozemlju ugodna tla. Zato so se protestanti, predvsem predikanti in učitelji, izseljevali zlasti iz krajev blizu ogrske meje (n. pr. Radgona!) na posestva ogrskih velikašev v Slovenski krajini, kjer so bili dobrodošli. Plemenitaš grof Jurij Szechy je predikante naselil pri Gradu in v Soboti. Od tu so ti obiskovali svoje štajerske in celo koroške vernike. Protestanti iz Notranje Avstrije so obiskovali evangeličansko službo božjo v obmejnih madjarskih krajih, n. pr. v Soboti, na *Petanjcih*. Sem so prihajali celo luterani iz Ljubljane poslušat pridige.

Priselitev predikantov in protestantskih učiteljev iz Notr. Avstrije v naše kraje *je imelo za posledico, da se je luteranstvo v Slovenski krajini širilo z veliko naglico, ker je mnogo pregnancev potskalo tukaj svoje zavetje in vneto delovalo za luteranstvo*. S pomočjo ogrskega plemstva so se sedaj luterani polastili tudi katoliških župnih cerkev v Slov. krajini.

Te človek, šteri se je tak spreobrnō, šče žive: „to sem jaz sam, ki vam zdaj tū govorim,“ je pravo govornik. „Moja sestra je bila tista, ki me je spreobrnila. Najbole je vplivao na mene njeni zgled i njena lūbezen do mene. Tak sem se spreobrno, a zdaj sem srečen, ar sem spoznal Boga i ga mam v svojem srci. To je sreča, štero syet ne more dati. I da sem prle proti Bogi govorio i pisao, pa moram zdaj to popraviti i predgati za Boga, za čast božo.“ — Tak je govorio govornik sam.

Lūdem, ki so ga poslušali, so se oči zaiskrile v skuzaj, gda je povedao, da je on tisti nekdašnji neprijateo božji, a zdaj šče biti njegov apoštol, i šče vūžigati srca vernikov v lūbezni do Jezusa.

Toda, što šče vūžigati, mora prle sam goreti. Špica ne vūžge niti najtenšega papira, dokeč sama ne gori.

Gde se pa naj vūžge tisti, ki šče biti apoštol? Jedino pri Jezusi v Olt. Svestvi. Tū je ogenj. Kem večkrat ga obiščemo i sprejmemo pri sv. obhajili, vekši bo plamen lūbezni, bole bo žgao mrzle dūše grešnikov.

GLASI.

SLOVENSKA KRAJINA.

Lendava. Rojstni den našega mladoga kralja je Lendava nad vse lepo proslavila. Za četrtek večer je bila pripravljena baklada po mestnij vulicaj, pa se zavolo deževnoga vremena ista ne mogla vršiti. V petek so se v katoličanskoj cerkvi, luteranskoj i židovskoj sinagogi opravile službe bože, nato pa se je velka vnožica lūdi, ki se je zbrala na prostori pred luteranskov cerkvov, v sprevodi podala v mesto. Okoli dvanajste vōre je čerensovska godba, ki je bila pozvana v Lendavo že za četrtek večer, zaigrala nekaj prav lepih komadov na prostori Cerkvenoga trga. Proti večeri pa je ista godba na istom prostori znova začnola igrati i s tem vnožgo poslušalcov zbrala vkūp. Ob pol osmih zvečer pa se je vsa vnožica stvorila v lep sprevod, ki je z lampijoni korakao po mestnij vulicaj. Na čelo povorke je šla godba, za njov sokoli s svojim praporom, za njim gasilci i vojska, nato pa šol. mladina i ostali lūdje. Vnogo lūdi je tūdi spremlalo povorko na trotoari. Završetek baklade je bio pred hotelom „Krona“, gde so zaigrali državno himno i se nato razšli. — Lepo so napravili tūdi gospodari hiš, ki so ob vulicaj, po šterij je povorka šla, v vsa okna

nadevali goreče sveče, tak da je zaistino človeka za srce prijalo. — Tak se postavi lūstvo, ki ga vnogi blatijo za nedržavnoga. V oči pa nam spadno prazen prostor, šteroga bi pri toj slavnosti morao spuniti eden župan, šteroga je „Jutro“ pred kratkim hvalilo kak velenacionalnoga župana v Slov. krajini. Tak da bi on edini bio zaneslivi državni braniteo tū med Madjari. Četūdi bi Vas šteli zagovoriti, Vas ne moremo. Je vse zabadav, gospodje. Kričite, na vse grlo kričite, da ste edino vi vredni državlani. Vašemi kričanjji nanč glūhi ne bo vervaio, ar vaša dejanja inači kažejo.

Hotiza. Farkašovi z Mūrišča so meli lepi falat prosa posejanoga pri Maloj Polani. Nekši neprijatelje so požeto proso ponoči zmlatili. Odnegli so ga do tri metre. Za siromaško družino, štera si mora krūh kūpūvati, je to veliki vdarec.

Melinci. Augusta 30. smo djali k večnomi počitki 95 letno starico, Gijura Nežo. Pokojna je bila daleč naokoli znana ženskam kak vūčena babica. Bila je zgledna, dobra krščanska mati, dugoletna naročnica naših listov. Priporočamo jo dobrim dūšam v molitev. — Mūra nam je 26 augusta znova zplavila vtoplenko, kakši 7 letstaro deklīčko. To je že deveti vtoplenik, ki smo ga na našem hatari letos prijali. Naša siromaška občina ma z vtopleniki vnogo stroškov. Bi prosili meročajno oblast, da nam skoči na pomoč, kda zvršavamo to človekolūbno i smilenosti puno delo. Vnogi vtoplenike dol pūstijo po Muri, vnogi bogatejši, mi siromaki je pa zakopamo. Naj to spozna oblast i nam pride na pomoč.

„Zvezo naših živinorejskih organizacij razbijajo“. Članek s tem naslovom v zadnji številki Murske Krajine je tak, da ga na tem mestu nočemo kvalificirati. Primeren odgovor nanj bo prejel gospod dopisnik iz Murske Sobote pri izredni skupščini zveze v Ljutomeru dne 15. t. m., ki kot zavedni organizirani živinorejci smatramo za pravilno v društvenem življenju, da iznesemo svoje besede najprej pred meročajnim forumom, to je pri skupščini društev.

Kmetje živinorejci.

Smrt našega širitela v tūjini.

Avgusta 5. je vmro v Buenos Airesi, v glavnom mestu republike Argentine v Južnoj Ameriki, Ozmec Franc v 38 leti starosti. Pokojni je bio dober stanoviten krščanski mož, širiteo naših domačih krščanskih listov i nabirateo na dom sv. Frančiška na Melincih. Zapūšča žalostno dovico, rojeno Kūzma Terezijo, i štiri nepres-

krblene dece. Naj jemi telo v tūjoj zemli merno počiva, dūša pa naj večno radost vživa. Molimo za njega. Njegovim domačim naj lajša bolečino dobra mati Marija.

Sv. Sebeščan. Naš gospod plebanoš Perša Ivan so nevarno zbetevali. Priporočamo jih v molitev.

Sobota. Vmrla je v Soboti 25. augusta Titan Ana, naročnica i pomožna širitelica naših listov. V pobožno molitev naših naročnikov zračamo pokojno. — Istotak je vmrla isti den v Ljubljani bivša prednica sobočkoga špitala č. sestra Medarda. Pokojna je duga leta vodila našo bolnišnico, molimo za njo, da njej dober Jezus plača vse trūde, ki je prestala za naše betežnike.

Naš v Korziki. Lang Jakob, mladenec iz Ropoč, je stopo med misijonare Nevtepen Device Marije. V seminšče ga je vodstvo reda poslalo na Korziko v Albini Vico. Te red je nastavo Mazenod Karol-Jože-Eugen i je mro na glasi svetosti. Francozi delajo, da dobi čast oltara. Novinec Lang pošila srčne pozdrave rojstnoj občini Ropoči i celoj Slovenskoj krajini.

Na podporo Novin je poslal g. Toplak Števan, korovodja (kantor) iz Bajmoka 30 Din. Lipič Matilda iz Francije 10 Din. Bog plačaj!

Velka nesreča se je zgodila pri Genterovskom cintori. V auto g. Weissza iz Lendave se je zaletō z motornim biciklom g. Rous iz Tōrnišča i z njim g. Karika. Rous se je tak nesrečno vdarō, da se njemi je glava razpočila i si je presūno možgane. Drūgi si je pa potro nogo. Oba so taki pripelali nazaj v Lendavo, od tū pa v Soboto v bolnico. Vūpamo, da oba prestaneta.

Prosvetno društvo v Črensovcih naznanja, da se bo 22. sept. 1935. ob 3 vūri popoldne v Našem domu vršo društveni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora, 2. poročilo funkcionarov, 3. volitev novoga odbora, 4. slučajnosti. Člani se vabijo, da se punoštevno vdeležijo - Odbor.

Popravek. V zadnji štēvilki, v članku „Goričko nemško prošenje in še kaj“ popravljaj: v 7. odstavku „Pater“ v „Pa tu“, v zadnjem odstavku „pogorelec“ v „pogrebcev“.

Igra dijaštva v Dol. Lendavi. V soboto 14. ob 8 uri zvečer v dvorani hotel Krona napravi našemu cenjenemu občinstvu dijaštvo črensovske fare veselo spevoigro „Kovačev študent“. Ker je pesem Kovačevega študenta, (in mati mu je skuhalā koruznih žgancev piskra dva, čidaj, čido,) tako priljubljena in zabayna, bomo jo vživali še bolj, ker jo bomo slišali iz ust pravih študentov, polnih življenja. Študenti prav vse prisrčno vabijo.

Glede rokopisov (pesmi), pisane „v domačem, prekmurskem narečju“, o katerih govori Maučec na koncu svojega članka, pa je tako:

Dr. Francé Kidrič, po katerem je povzel Maučec gornjo trditev, pravi v svoji zgodovini slovenskega slovstva:

„Vsaj že okoli srede 17. stol. so bili v šoli in v cerkvi v rabi rokopisi s pesemskimi teksti v domačem narečju“, ... (str. 114.) Kidrič gotovo misli na zbirko pesmi, o kateri govori dr. Fran Kovačič v knjigi Slovenska Štajerska in Prekmurje (str. 300) in ki se nahaja sedaj v arhivu mariborskega „zgodovinskega društva“. Kovačič namreč tam pravi: „Iz druge polovice 17. stol. pa imamo pozitivna poročila o prekmurskem šolstvu. To nam dokazuje zbirka pesmi, nastala med 1649—1710, kjer stoji opomba, da je pesmarica služila pevovodjem v cerkvi in šoli. Pesmarica je nastala v gornjem Prekmurju ter je l. 1710. podpisan neki Nikola Legen v Martjancih“.

Dejansko pa ta zbirka pesmi, ki se nahaja v arhivu mariborskega Zgodovinskega društva, ni pisana v „domačem“, „prekmurskem“ narečju, temveč v kajkavskem, hrvaškem. Kdor vzame v roko to pesmarico, se na prvi hip lahko prepriča o tem, da jezik te pesmarice ni prekmursčina.

S tem padejo vsa izvajanja in sklepanja v našem slovenskem slovstvu in v zgodovini, ki so izhajala iz misli, da je ta zbirka pesmi, ki se nahaja v Mariboru, spisana v domačem prekmurskem narečju. M—ov

Tudi Ivan Mandeljč si je rad iskal zavetja na posestvih grofa Bathyanja.

Pojavijo se v tem času v Slov. krajini tudi protestantske slovenske knjige iz Kranjske, katere so kramarji poceni prodajali. Že okoli srede 17. stoletja so bile pri nas „v rabi rokopisi (pesmi) v domačem, prekmurskem narečju“.

Ti stiki iz reformacijske dobe so imeli precejšen vpliv na politično-kulturno zgodovino Slovencev. —

Toliko glede vsebine M. članka.

Nekaj misli k članku.

O vplivu, ki so ga imeli slovenski protestanti pastori in učitelji pri razvoju protestantizma v Slovenski krajini, se je doslej pri nas bolj malo pisalo. Zato moramo biti toliko bolj hvaležni našemu mlademu zgodovinarju, da se je lotil tega, za nas važnega dela.

Zelo zanimivo je vprašanje, ki ga je Maučec s tem svojim člankom načel: vpliv ostalega slovenskega protestantizma na prekmurskega. To vprašanje z Maučecovim člankom seveda še ni rešeno in zahteva še prej zelo podrobnega študija. Ker je pač to lokalna zgodovina, je treba tu iti v vsaki podrobnosti do dna, zbrati čimveč neraziskanega in raziskanega gradiva in potem na podlagi dejstev izvajati te ali one zaključke, kar se na podlagi kakih splošnih podatkov ne da.

Ko se govori o teh protestantskih medsebojnih stikih in vplivih, je treba

ločiti dvoje: osebni stik in slovstveni vpliv slovenskega protestantizma na prekmurskega.

Osebni stiki so bili, sodeč po Maučecovem članku, še prejšnji. A jih je treba še bolj raziskati. Poudariti pa je treba, da se je ta vpliv raztezal bolj na železno županijo, na gornji del Slovenske krajine. Na lendavski srez, ki je spadal politično pod zaladsko županijo, cerkveno pa pod zagrebško škofijo, slovenski protestantizem ni toliko vplival, ne po osebnih stikih, še manj pa slovstveno.

Protestantizem je namreč v XVI. stoletju prinesel v Slovensko krajino nekaj slovenskih (Dalmatin), še več pa hrvaških knjig. Zadnje so vplivale tudi vsaj v štirih župnijah Turnišče, Lendava, Bogojina in Dobrovnik. Dolinskega, ki so pripadale zagrebški škofiji (Zbornik, str. 34.)

Vpliv slovenskega protestantizma v Slov. krajini se torej v obeh ozirih: potom osebnih stikov in potom slovstva omejuje bolj na gornji del Slovenske krajine.

Na Dolinskem se protestantizem tudi ni mogel vkoreniniti vsled drugačnih razmer. Zagrebški škofje so imeli večjo oblast kot pa gjorski, ki so bili napram plemstvu brez moči in pod čigar oblast je spadal gornji del Slovenske krajine. —

Dunajski mir iz l. 1608. in 1622, ko so dobili plemiči in meščani svobodo, po določbi iz l. 1645. pa tudi vaščani (Kidrič, zgod. slov. slovstva, str. 114.) Te določbe so tudi gotovo vplivale na razvoj protestantizma pri nas. —

Črtanje kmečki dugov.

S 1. septembrom preneha zaščita kmetov. To se pravi s 1. sept. do kmetje morali plačati duge, štere bi morali plačati že s 15. nov. ali 15. dec. lanskoga leta, a je te bilo plačilo dugov odloženo. Jasno je: kak smo ne mogli plačati dugov lani nov. ali dec. i je bilo te plačilo odloženo zavolo toga, ka se napravi eden stalen zakon, šteri bi zastalno vredno pitanje kmečki dugov, tak tudi letos s sept. ne moremo plačati dugov. Naš gospodarski položaj se je nikaj ne zbošao, cene našim pridelkom i živini so se nikaj ne zdignole. Iz svoje zemle i živine nemremo pri tej cenaj izbiti niti telko, ka bi plačali obresti. Ne, niti za davke nemremo zmoči, niti svojo družino nemremo oblačiti. Duge bi lejko plačali samo tak, ka bi odali deo svoje zemle. Ka bomo pa te jeli? Pa če bi bili sodnijsko prisiljeni, ka bi odali zemlo, te bi jo küpo kak bi što šteo. Zato je jako potreben zakon, šteri pitanje naši dugov zastalno reši. Ne sme se samo plačilo odložiti, ar to samo vničuje gospodarstvo. I kem večkrat se plačilo odloži, tem večkrat pride to pitanje z vekšov silov na den. Gnješnja vlada si je stavila pitanje naši dugov rešiti. V te gospodarske kroge, naj joj pošlejo predloge kak naj se to pitanje reši. Banska uprava je pozvala vse tudi naše občine, naj izdelajo predloge za to rešitev. Ob tej priliki tudi mi poglednimo, kak se rešavle to pitanje.

Prvo, ka moramo povdariti je, ka naj se izdela zakon, šteri resan za stalno vredi to pitanje. ka se nedo tej zakoni tak minjavali, kak so se dozda. Od 20. aug. 1932., gda je bila vpelana zaščita kmetov, je bio zakon šestkrat menjani.

Zaščita kmetov ne sme biti v breme kmečki vüpnikov i hranilnic. Če bi na priliko bilo plačilo dugov pa odloženo, ali tak rešeno, ka bi dužnik plačao samo obresti ali jako mali deo glavnice, bi trpeli kmečki vüpniki i propadnole hranilnice. Dnes vsakšji rabi peneze. Vlagateli zahtevajo izplačilo vlog, a hranilnica je te vloge izposodila kmetom. Če bi zdaj kmetje-dužniki morali vračati hranilnici samo obresti, bi hranilnica dobila malo penez i bi lejko samo jako male zneske izplačala kmetom vlagatelom. I nazadnje bi pa hranilnice morale propadnole. Vsi pa dobro znamo, ka so ubile vsako kreditno društvo. Ne nam je trbelo izposojati si peneze od razni oderuhov na visike obresti, ar nam je dala hranilnica na vno go nižije. V južni krajaj naše države, kde nega takšji hranilnic, je kmet plačao 18 do 24% obresti. I zakon, šteri je bio izdani pred volitvami i šteri je znižao obresti kmečki dugov od 6% na 4% za hranilnice i od 3.5% na 1% za zasebnike je ravno šteo zadeti te oderuhe, šteri so na tak visike obresti posodili kmetom peneze. Pri nas je te zakon napravo več slaboga kak dobroga. Povzročo je, ka kmet nemre dobiti posojila. Hranilnice nemrejo dati, ar nišče niti obresti ne plača, a zasebniki tudi ne dajo posojilo na 1%.

Pa tudi kmečke vüpnike ne sme zadeti kmetska zaščita. Dostokrat so takšji vüpniki sirmaški kmečki sinovi i hčere, šteri so svojo izplačano herbijo komi posodili i sami odišli kama na delo, da si kaj zaslužijo. Zda so prišli domo i svoji penez nemrejo nazaj dobiti. Pa tudi drugi kmetje, šteri so posodili peneze, je danes krvavo rabijo. Kelko ji je, šteri nemajo gvanta i soli nemajo za kaj küpiti, a svoji penez ne morejo nazaj dobiti. Če de pa plačilo pa odloženo, je pa ne dobijo. Jasno je, ka zakon, šteri de rešavao pitanje kmečki dugov mora tudi te upoštevati.

Kak pa dužniki ščejo, ka se reši to pitanje? Ništerni zahtevajo, ka naj se deo dugov odpiše! Zakaj? Če sam si na priliko 1925 l. sposodo 10.000 Din, bi si te tisti, ki mi je posodo, lejko za te peneze küpo pou plüga zemle. Če njemi dnes moram povrniti 10.000 Din, si on za to lejko küpi plüg zemle. Pa obresti niti ne računamo. Če pa jaz njemi povrnem 5000 Din si on za to lejko küpi pou plüga zemle. Tak on nikaj ne kvaren! Jaz sam pa tudi nikaj ne dobo, ar dnes

žmetnej vküp spravim 5000 Din, kak je on 1925 l. 10.000 Din.

Takša razlika v vrednosti penez je nastanola zavolo toga, ar je vrednost penez sigdar rasla. Na tom, ka bi penez kem več valao, je delala tudi država, zato je tudi ona dužna, ka te duge, šteri se dnes zavolo vekše vrednosti penez nemrejo plačati, vzeme na sebe. Tak pravijo ništerni. Predlagajo, ka naj se s posebnim zakonom izdajo državne dinarske novčanice, šteri vrednost bi bila pokrita z vsemi zaduženimi kmečkimi posestvi.

Te novčanice naj bi bile začasno plačilno sredstvo, štero bi s časoma pa odišla iz prometa. Spelalo naj bi se to tak: Posebni denarni zavod n. pr. Državna hipotekarna banka naj bi natančno izračunala višino kmečkih dugov (približno znašajo 5 milijard Din) i te naj bi izdala telko dinarski novčanice. S temi novčanicami bi plačala vse kmečke duge i kmet bi bio zdaj dužen Državnoj hipotekarnoj banki. Te dug bi naj bio brez obresten i kmet bi ga bio dužen plačati pravimo v 30 letaj i to vsako leto določeni procent glavnice. Plačao bi naj samo 1/2% obresti, ka bi se krile pisarniške i druge potrebščine banke. V zgodovini mamō že podoben primer, kda je država skočila kmetom na pomoč. Kda so postanoli kmetje lastniki zemle, so zemliško odvezo tudi ne mogli kmetje plačati. To odvezo je plačala državo i kmetje so po letaj to vračali državi.

To naj bi bila popuna rešitev kmečki dugov. V bodoče bi se naj v zakon o zaščiti kmetov vneso paragraf, ki bi kmeti določio nekšji minimum, na šteroga se ne bi smeo vknižiti dug. Tak praviyo, ka se tistomi, šteri ma 10 plügov ali menje kak 10 plügov zemle, nemre na to zemlo nikšji dug vknižiti. Samo pri nas je 80% kmetij menšji od 10 plügov. I tak tej gospodarje ne bi mogli dobiti posojila, ar što da posojilo, če njemi je ne zagvišano povračilo, ar svoj dug nemre vknižiti. Tudi na poroke se nemre zanesti, ar tudi tej nemajo 10 plügov zemle i tak tudi tem nemre nikaj vzeti.

Najednostavnejša rešitev kmečki dugov v naprej i za nazaj je prav zaprav v tom, ka naj se zdignejo cene kmečkim pridelkom i živini bar za 100%, a cene industrijskim pridelkom naj se znižajo. Kmetje bi lejko dobro odali svoje pridelke i tak plačali duge i tak zaščita ne bi bila potrebna. To naj bi se dosegnolo z izboljšanjem trgovski pogodb z drugimi državami i z malimi carinami. No, mednarodni gospodarski položaj, kak tudi gospodarska politika je takša, ka je malo vüpanja, ka bi se cene zdignole. Zato se nesme samo želeti i vüpati, nego resan nekaj napraviti, ka se reši pitanje kmečki dugov.

Po vsem tom, ka smo prevdarili, probajmo sestaviti nekšji načrt, kak naj bi se rešili kmečki dugovje. Pri tom bomo upoštevati tudi že predloge nešterni občin, štere so te predloge že poslale banskoj upravi.

1. Za kmeta naj se smatra posestnik, šteri obdeluje zemlo sam s svojov družinov i se žive v glavnom od kmetijstva.

2. Zaščiten naj bo samo tisti kmet, šteri zaprosi za zaščito pri svojoj občini.

3. Če bi kmet te, kda je zaprosi za zaščito i bio pod njo vzeti, povekšao svoj imetek za vekšo šumo kak znaša njegov dug, a duga ne bi plačao, naj se stavi izven zaščite.

4. Vse dozdašnje dugove naj prevzeme Državna hipotekarna banka i naj izda posebne dinarske novčanice, s šterimi bi plačala vse kmečke dugove i kmet bi te naj njoj vračao v 30 letaj i to letno določeni procent glavnice. Za male šume bi se določo menšji rok za povračilo.

5. Z zakonom za zaščito kmetov v bodoče bi se naj določo minimum, na šteroga se ne bi mogeo nikšji dug vknižiti. Te minimum naj bi bio za razne kraje različni i bi ga naj določio sresko načelstvo v sporazumi z občinami. Za naše kraje bi naj bio minimum 5 plügov zemle, hiša i 2 kravi i druga živina. Istina, mali kmet bi te malo žmetnej dobo posojilo. A pošteni i skrben kmet bi dobo poso-

jilo tudi na pošteno reč, če je pa ne skrben, ne zasluži posojila.

6. Kmet, ki je podvržen pitji, tožarenji i drugomi zapravljanji, naj se ne vzeme pod zaščito.

7. Gostilničari i drugi točilci, šteri so dali kmeti pijačo na kredit, nemajo pravico vknižiti svoj dug.

8. Če se kmet zaduži, mora to s podpisom dovoliti njegova žena i nad 18. let stara deca. Tak se nebi moglo zgoditi, ka bi se zapravlivi kmet zadužo i zapravo posestvo, na šterom so se duga leta mantrali žena i deca.

9. Kmetje, ki so zaduženi pod 25% svoje vrednosti, naj ne bi prišli pod zaščito. Če bi pa bio tudi takšji kmet zaščite potreben, naj zaprosi zato občino.

10. Kmeti se nesme vknižiti dug, šteri presega 75% njegove vrednosti.

11. Kmetom, šteri bi bili zavolo požara ali druge nesreče potrebni, ka bi se prek toga procenta zadužili, naj da država dugoročno posojilo z jako malimi obrestmi.

12. Država naj poskrbi, ka se zvišajo cene kmečkim pridelkom, a znižajo cene industrijskim pridelkom.

13. Prepove naj se prekupčevanje s kmečkimi pridelki.

Sirotele so vse grede...

Tam kre edne	So živele
cerkve velke	naše dekile...
so vse grede	Neso plele
sirotele...	lelje bele,...
so rožice	so gojile
v njih ne cvele	indri rože
leto dni.	leto dni.
Al' so dekile	So gojile,
vse spomrle?	odgojile
Al' ne plele	rože gizde
lelje bele?	z bele svile...
Al' gojile	Zato grede
indri rože	naše cerkve
leto dni?	so brez rož.

— Sn.

Podobe iz sanj.

Iz mračne vsakdanjosti bajamo v svetlo svetešnjost. Srce bi rado toplih barv in veselega zvoka, rado bi petja in cvetja, veselih oči in vriskajočih ust pa jih ne najde pod dnevnim soncem, le v sanjah se želje čudovito izpolnijo:

Povzdigovanje i bela Hostija je poletela kvišku kakor srebrna golobica; za njo je še zaplaval zlati kelih: glej, združila sta se, zlato-belo je zaplapolalo — kakor papeževa zastava... Bela sol z rumenim plamenom gori — duhovniki so zemlje sol — o njih enaka pesem govori; vidim ga: njegove roke so temno zagorele kakor bi jih ogenj Hostije ožgal, njegov obraz je bel ko sneg — se bela Hostija zrcali v njem?

Drugega ne vidim, le obraz in roke, vse drugo zakrivajo oblčila.

Tu gledam zrelega klasja plod in vinske gorice, zunaj pa je vse zeleno, negodno je zatrepetalo v poletni dopoldan, vpije po Soncu in Njega zoritveni moči. — Glej, mnoge vrbe po dolinah in bregovih so zaokrenile listje, ki ga lahen veter pozibava kakor mati dete; popotnik iz daljave gleda mnoge vrbe, oči je široko odprl: saj so kakor cvetoče drevje. — Smehljaj na licu mu je zamrl: Pa če ga slana umori in sploh ne dozori...?

Vrbe žalujke tiho prizvanzajo, kakor nad grobi mladine se žalostno sklanjajo.

*

Pred zlatim kelihom bela Hostija. Ne vidim več Hostije, v oblak se je spremenila, ki v sredini nosi zlati kelih; le kelih gledam: zlato vino lije vanj, do polovice, v to zdrkne vsa blažena srebrna kapljica vode. Nato se izprazni. Pa vino je močnejše, znova lije vanj, čisto vino. Pa se mu voda zasmili: glej, kako ji obilne solze tako. — Zato: še zadnjič lije vino v kelih, le četrt in vode ravnolotiko; zdaj se je oboje veselo združilo, kakor brat in sestra, kakor dvojčka... Le da opojno več ni tako. —

Seznam preiskav za proglašenje blaženim i svetim.

Kongregacija svetih obredov v Rimi je nedavno izdala seznam vseh služabnikov i službenic božih, od šterih se vršijo preiskave, da bi nato bili proglašeni za blažene i nazadnje za svete. Vseh je 551, od teh odpadne na Europo 482, Italija jih ma 271, Francija 116, Španija 55, Belgija 13, Nemčija i Anglija po 6. Druge Evropske države majo po ednoga ali dva: Poljska, Češkoslovaška, Austrija, Romunija. Svetnoga stališa je 29 služabnikov i službenic božih, drugi so duhovniki i redovniki: franciškani majo 82, kapucini 51, jezuiti 36, dominikanci 22, konventuali ali minoriti pa 18 članov i članic svojega reda. Püšpekovi, od šterih svetosti je že potrjena preiskava, je 42. Ka pa našiva slovenskiva püšpeka, zdaj že častivredniva služabnika boživa Anton Martin Slomšek i Friderik Baraga? Zadnja leta se je zadeva nekoliko pospešila, ali do cila je še daleč, zato moramo še dosta moliti, vsi. — (Iz Bogoljub-a)

Pošta.

Hrvat Katarine domači iz Trnja. Vaše Novine so prišle nazaj. Prosimo prinesite nam njeni novi naslov. — Ficko Karol, Gonesse. S tem so Novine Vaše žene plačene, ostalo smo vpisali na Dom sv. Franciška, kakor želite. — Gjergjek Jurij, Kovavevci. I. Mi smo naslov Vaše spremenili i Novine tudi pošilamo. — Lepoša Štefan, Tešanovci. Peneze sprejeli, s tem za letos vse plačeno. — Lipič Matilde domači Bel-tinci. Sprejeli smo 10 Din podpore in 76 Din naročnine za Vašo hčer v Franciji. Duga je ešče 24 Din na letošnje leto. — Haklin Veronika v Franciji. Penez sprejeli i obračunali. Ostalo je Din 18. Na koj naj obrnemo te peneze? — Sedmak Karol, Banfije 137. Prosite vsigdar četrtletno naprej položnico za odplačilo dače, potem Vam eksekucijskij stroškov nesmejo računati, če tudi dačo frtao leta naprej plačate. Z eksekucijskimi stroški plačujete davčne uprave brezposlene dijake, ki so pri njih pisacje. — Šeruga Jožef, Pečarovci. Pošli peneze po čeki kak najhitrej; g. urednika en čas ne bo doma.

SPORT.

S. K. Drava : S. K. Lendava, 2 : 5 (0 : 2) V nedeljo 1. tega meseca se je odigrala v Lendavi prijateljska nogometna tekma med S. K. Lendava in S. K. Drava iz Ptuja.

Oba kluba sta nastopila s kompletnim moštvo. Že v prvih petnajstih minutah se je videla nadmoč domačih igralcev, ki so se požrtvovalno in z vso dušo borili na zelenem polju za odločno zmago, kar jim je tudi uspelo. Rezultat prvega polčasa je bil 2:0 za Lendavo. Prava borba pa se je začela šele v začetku drugega polčasa, ko je uspelo nasprotnikom izenačiti. Proti koncu tekme pa se domačim posrečilo z večkratnim močnim napadom povisati rezultat na 5:2.

Tekma je bila prijateljskega značaja. Sodil je objektivno savezni sodnik g. Turk.

Ta zmaga je prvi sad novoustanovljenega kluba. Upamo pa, da bo v tej smeri vedno več uspehov, obenem pa, da bo s tem vedno bolj padalo slabo mnenje onih, kateri so po svoji enostranski sodbi že takorekoč pokopali usodo lendavskega sportnega kluba.

Šah. V Dolnji Lendavi se je pravkar dovršil prijateljski šahovski turnir tukajšnjih šahistov, 1. mesto si je osvojil z 10 1/2 točkami Škarabot, 2. in 3. mesto sta zavezla Seči Ladislav in Ljubičič z 9 točkami, 4. mesto si je priboril Dobernik 7 1/2, 5. Seči Ljudevit 6 1/2, 6. Rapoša 6, 7. Hack z 5 1/2, 8. Dr. Strasser z 4, 9. Dr. Martin 3, 10. Forjan z 3, 11. Rupnik z 2, 12. Klar z 0.

Po končanem turnirju je imel v nedeljo zvečer v hotelu „Kroni“ šahovski mojster G. Ciril Vidmar simultanko z lendavskimi šahisti. Dobil je 16 iger, ena je bila remi, izgubil jih je 5. Kar je vsekakor dober uspeh in rezultat za lendavske šahiste.

Za turnir in simultanko je vladalo med občinstvom živo zanimanje, zlasti je bilo živo na simultanki.

Č. Š. K. (Čakovec) : S. K. Lendava 2 : 4 (1 : 3) Dne 9. t. m. se je odigrala nogometna tekma med moštvo prvorazrednega kluba Č. Š. K. in S. K. Lendavo.

Gosti so nastopili s kompletno enajstoro. Prvi polčas so igrali domači proti vetru, toda kljub temu se jim je posrečilo zabiti nasprotniku 3 gole. Gole so zabili po lepi kombinaciji Kulčar, Wortman in Hari II., edini gol drugega polčasa je zabil za domače Gajšek. — Pri domačih je zelo dobro igrata ožja obramba, kjer se je najbolj izkazal vratar. Gledalci ki so pričakovali poraz domačih so bili po končanju tekme presenečeni ter so priredili burne ovacije zmagovalcem. — Pričakuje se, da bo igrala S. K. Lendava, že letos vidno vlogo na prvenstvenih tekmah mariborskega okrožja.